

and task avoidance: Theory, research and treatment. New York: Plenum Press

3. Piers Steel. The Nature of Procrastination: A Meta-Analytic and Theoretical Review of Quintessential Self-Regulatory Failure în Psychological Bulletin 2007, Vol. 133, No. 1, pg. 65–94

<http://books.danielhofstetter.com/procrastination/> accesat 21 februarie 2015

<http://www.lifehack.org/articles/lifehack/the-power-of-ritual-conquer-procrastination-time-wasters-and-laziness.html> accesat 21 februarie 2015

<https://medium.com/@dojamesw/the-power-of-procrastination-accceb110ae0> accesat 16 martie 2015

Multiculturalismul ca fenomen al procesului globalizării

Barcari Dina, doctorand
Universitatea de Stat din Moldova
Departamentul Filosofie și Antropologie

Procesul globalizării afectează în doze și semnificații diferite totalitatea domeniilor existente, de la știință, ideologie și religie, până la cele culturale, sociale și politico-economice. Multe dintre acestea, împreună cu infrastructurile create pentru materializarea lor, au implicații profunde asupra vieții religioase și culturale.

Sub raport strict relațional interuman, globalizarea înseamnă comprimarea distanțelor prin tehnologii noi (comunicațiile mobile de generația a 3-a, Internetul), interconectarea și creșterea dependențelor reciproce, integrarea piețelor financiare și comerciale, găsirea de soluții la unele probleme globale, dezvoltarea de identități transnaționale, etc. În acest context, globalizarea va cuprinde toate sferile de existență umană și va constitui modelul de societate la care va trebui să participe umanitatea în întregul ei. Așa cum arată astăzi, lumea este ierarhizată absolut inechitabil și inacceptabil. Acest tablou al globalizării îl descrie Thomas L. Friedman în lucrarea „Pământul este plat. Scurtă istorie a secolului XXI”.

O altă interpretare a globalizării o dă Huntington susținând câteva idei geopolitice importante:

- Creșterea interdependențelor dintre civilizații a fost de la 1500 până acum un *fenomen unidirecțional*, dinspre Occident spre civilizațiile și societățile non – occidentale;
- Astăzi însă *lumea a devenit multipolară*, sub raport geostrategic, iar această pluralitate se sprijină pe forțe culturale și identitare consolidate; aceste

centre multiple care intervin în raporturile geopolitice sunt tocmai civilizațiile active azi;

▪ În această lume policentrică nu mai există un conflict ideologic dominant, precum în epoca războiului rece, ci o *multitudine de conflicte, toate determinate de diferențele și de opozițiile de ordin civilizațional*, conflicte și războaie ale „liniilor de falie” dintre civilizații. [1; p.72,]

Astfel, globalizarea are o influență puternică asupra culturilor și identităților naționale. Procesul dat nu se bazează pe comunicare și schimb de valori culturale, ci mai mult pe imperialism cultural, având ca rezultat o uniformizare culturală. Faptul dat, însă, este în mare parte controlat de economia fiecărei țări, dar nu și de valorile culturii naționale a acestora. Un moment pozitiv ce poate fi specificat vizavi de globalizare este participarea unanimă a tuturor culturilor la schimbul de valori. Anume datorită acestui lucru, micilor civilizații li se dă o șansă de a participa la marea cultură și care este în același timp influențată de cea din urmă. Un alt avantaj al acestui fenomen ar fi faptul că are loc stoparea unui „război cultural”, care este provocat de mândria marilor națiuni care se considerau superioare din punct de vedere cultural.

Procesul de uniformizare culturală duce la pierderea identității culturale, la dispariția culturii în genere și la formarea unui nou concept de *cultură globală*, dominată de așa-zisa pop cultură și kitsch.

Multiculturalismul este un concept al modernității târzii (anii '70), apărut în urma globalizării, care prezintă, interpretează și reevaluează experiența socială a diversității și a diferențelor. Acest termen a provenit de la conceptul de „societate multiculturală” și avea menirea de a vorbi despre egalitate, toleranță, precum și includerea emigranților de diferite etnii în cadrul societății.

Ca efect al unor stări de lucruri reale, în special a unor culturi a apărut multiculturalismul. Aceste culturi, în relațiile dintre ele, pot provoca probleme, tensiuni, conflicte neproductive care duc la dezordine socială. Pentru început multiculturalismul s-a limitat la sfera ideologică, ca mai apoi să devină forma unor programe efective în cadrul zonei politice. Din acest aspect „*multiculturalismul poate fi caracterizat ca o acțiune culturală rațională și benefică*”. [2; pag. 134] Ca exemplu de modele multiculturale sunt Canada, Suedia, Australia.

Idea principală a multiculturalismului este încurajarea diferitelor comunități în susținerea culturii lor specifice. Atunci când vechile obiceiuri nu mai dau rezultate bune, produc blocaje, vine momentul în care este nevoie de o inovație, de o schimbare la nivel global, și aici intră în scenă multiculturalismul.

Sistemul de idei al multiculturalismului își propune susținerea comunităților în păstrarea și transmiterea culturilor lor diferite. Dar aceasta nu înseamnă că multiculturalismul se opune schimbării în lumea contemporană, ceea ce duce la gândul că scopul acestei politici nu este prin utilizarea și dezvoltarea culturilor în

starea lor primară. Dorința de reușită a membrilor unei societăți izvorăște multiculturalismul liberal. Iar această reușită depinde de respectul și înflorirea grupurilor culturale ale indivizilor. Un factor important este faptul că multiculturalismul pretinde la respect, apreciere și toleranță din partea grupurilor pentru alte culturi din societate, dar totodată pretinde și la dreptul individului de a părăsi propriul grup cultural sau refuzul acestuia. În funcție de interpretările de bază ale multiculturalismului, M. Feischmidt, propune trei tipuri ale acestui concept: descriptiv, normativ și critic.

Multiculturalismul descriptiv se referă la diversitatea culturală a bunurilor din societatea de consum în primul rând în industria culturii (artă, muzică, film), precum și în domeniul comunicației și al serviciilor. Acest tip de multiculturalism superficial al diversității culturale este rezultatul globalizării, al producției și consumului transnațional. În cazul dat toleranța culturală este doar o iluzie. Aici se poate face referire la difuzarea amplă a valorilor culturale americane în Europa și în restul lumii, odată cu globalizarea.

Multiculturalismul normativ critică regulile anterioare privind diferențele sociale și culturale, dar în același timp pretinde noi norme în această privință. Baza multiculturalismului normativ o constituie diferența, care presupune grupuri închise, sever delimitate. Radtke și Habermas accentuează asupra faptului că multiculturalismul ridicat la nivel politic identifică segregarea minorităților. Oponenții multiculturalismului susțin că acesta duce la izolarea minorităților și împiedică integrarea acestora în societatea majoritară (în special a evreilor în timpul nazismului).

Multiculturalismul critic, pornind de la faptul diversității culturale, reevaluează conceptele și discursurile folosite de culturile majoritare și minoritare, cu scopul creării unei culturi comune mai democratice și mai deschise. Multiculturalismul critic contestă regulile existente și accentuează, în primul rând, importanța reprezentărilor și a instituțiilor producătoare de prestigiu. Categoria centrală a multiculturalismului critic este transformarea discursurilor normative anterioare; ei vorbesc despre identități graniță (border identity), unde există un dialog între înțelesuri și influențe culturale diferite.

Ca politică a diversității, multiculturalismul are menirea de a promova un mijloc de afirmare pentru identitățile de grup. Cu acest scop, orizontul ideologic al cultivării diversității promovează pluralitatea ca schimbare a raportului minoritate\majoritate, ca limită imaginată a construcțiilor identitare. De aici rezultă că multiculturalismul tinde să răspundă necesităților unei lumi în transformare în cadrul căreia diversele identități dobândesc o anumită formă care permite de a face față provocărilor aduse la nivel național, cât și transnațional, și global. Din cele expuse rezultă că procesul globalizării propune o resituare a raportului minoritate\majoritate, în spații culturale concrete și la nivel global care

ne îndeamnă la înțelegere, acceptare și afirmare a diversității. Prin diversitate se înțelege că oricine poate să propună o serie de moduri eficiente de a fi, de a gândi, de a acționa și de a proceda pe cont propriu. Cu acest scop, Bhikhu Parekh, explică termenul de multiculturalism ca o ideologie a diversității culturale. Astfel, cercetătorul oferă trei tipuri ale *diversității culturale*:

1. Diversitatea subculturală, adică indivizii participă la o serie de activități ale grupului cultural, dar care în același timp își au un șir de credințe și practici particulare. În cazul dat nu există conflict între identitățile culturale și cultura dominantă.
2. Diversitatea comunitară, prevede anumite comunități relativ organizate și conștiente de sine în promovarea unor șiruri de credințe și practici diverse.
3. Diversitatea perspectivală, o parte din membrii societății critică valorile și principiile culturii dominante încercând o transformare a acesteia în baza altor valori, care trebuie să ia în considerație nevoia minorităților de a se manifesta în sfera puterii politice.

Astfel, multiculturalismul tinde spre eliminarea *stereotipurilor culturale*, și anume a judecării omului în dependență de etnie, rasă, religie. Stereotipizarea culturală duce la formarea prejudecăților și opiniilor negative despre ceilalți (de exemplu: „francezii sunt excentrici”, „germanii sunt prea reci”, „americanilor nu le pasă”, „englezii sunt zgârciți și nu au simțul umorului”, etc.). Fiecare cultură are aspecte pozitive și negative, dar esența multiculturalismului este de a fi flexibili și toleranți. Doar în așa mod putem să cunoaștem o evoluție culturală în comun. Dar există o diferență între a tolera și a respecta o cultură. Walzer, specifică că *toleranța* poate fi definită ca „atitudine”, iar *respectarea* ca „practică” sau ca „punerea în practică”. Pardo menționează că toleranța diversității poate fi acceptată ca respectare a altor persoane, dar și a opiniilor, părerilor acestora. Dar cercetătorul diversifică toleranța în două direcții: prima ar fi faptul că este de așteptat să se respecte opinii, credințe și moduri de viață, iar a doua direcție vorbește despre lipsa reciprocității.

În concluzie așa menționa că multiculturalismul este existența simultană în același spațiu geografic a mai multor culturi care se consideră la fel de îndreptățite ca aceea oficială, statală.

Referințe bibliografice:

1. Friedman, Thomas L., *Pământul este plat. Scurta istorie a secolului XXI*, Ed. Polirom, Iași, 2007, -480 p.
2. Huntington, Samuel, *Ciocnirea civilizațiilor sau o nouă ordine mondială*,

Ed. Antet, București, 1997, -528 p.

3. Mișu, Achim, *Antropologia culturală*, Ed. DACIA, Cluj-Napoca, 2001, - 388 p.

4. <http://www.apshus.usv.ro/arhiva/2010II.pdf>

5. Gavriluță, Nicu, *Antropologie socială*, Ed. Polirom, Iași, 2009, -282 p.

6. Leclerc, Gerard, *Mondializarea culturală. Civilizațiile puse la încercare*, Ed. Știința, Chișinău, 2003

7. Laupies, Frederic, ș.a., *Dicționar de cultură generală*, Ed. Polirom, Iași, 2008, p. 213-217

Elemente determinante ale comportamentului ritual

Mărgărint Tatiana, master în filosofie, lector,
USM Departamentul Filosofie și Antropologie

Descrierea culturii organizațiilor în cadrul cărora are loc ritualul se face prin următoarele elemente: seturile de valori și normele fixate în limbaje specifice cu o anumită finalitate, credințele și concepțiile angajaților, nucleul obișnuințelor, atitudinilor generate de tabuuri, interdicții și identificării cu eroii sau cu proiecțiile organizației ideale, ceremoniile, simbolurile, miturile cu funcție integratoare, opiniile ce decurg din manipularea codurilor, experiențele individuale, standardele sociale și practicile obișnuite. Membrii organizației influențează cultura acesteia, iar cultura își pune amprenta în mod semnificativ pe comportamentul și atitudinile membrilor săi.

Comportamentul ritual este conectat la elemente de natură antropologică cum ar fi personalitatea, valorile, atitudinile, motivația, simbolul, mitul, ele exprimă, pe diferite planuri și cu mijloace care le sunt proprii, un sistem complex de afirmații coerente ce caracterizează activitatea organizațională. Comportamentul ritual în cadrul organizației reprezintă acte care au fost realizate și trăite anterior de generațiile precedente. Comportamentul ritual din cadrul unei organizații este repetarea neîntreruptă a unor gesturi inaugurate de alții, ceea ce se face a mai fost făcut anterior.

Există diverse maniere de a aranja elementele determinante ale comportamentului ritual organizațional, cultura organizațională este văzută ca o suprapunere de straturi succesive, înțelegerea unei anumite culturi începe cu un prim contact. Nivelul de suprafață îl constituie simbolurile iar nucleul culturii este reprezentat de valori. Straturile de mijloc ritualurile și eroii. [1]